

DISSERTATIO ACADEMICA,

Cogitationes nonnullas

DE

DOMINIO

Exhibens;

Quam

Conf. Ampl. Facult. Philos. in Reg. Acad. Aboënsi,

PRÆSIDE

**M. HENRICO GABRIELE
PORTHAN,**

ELOQU. PROF. REG. ET ORD. REG. ACAD. LITT. HUMAN. ET ANTIQVITT-
NEC NON R. SOC. SCIENT. UPSAL. MEMBRO,

Pro summis in Philosophia honoribus obtinendis
publice ventilandam proponit

THOMAS GRÖNLUND,

Stip. Reg. Satacundensis,

In Audit. Math. die 9 Maj. A. MDCCXCVIII,

Horis ante meridiem solitis.

ABOÆ, typis FRENCKELLIANIS.

Konungens
Tro-Tjenare och Directeur vid Landtmåteriet,
Högädle
Herr JOHAN CHRIST. WIRZENIUS.

Vice Häradshöfdingen

Välborne

Herr HENRIC WILH. von PFALER,
Ordförande i Ågodelnings-Rätterne uti Satakunda Nedre-och en del af
Öfre-dels Dömsågor,

Mine gunstige Gynnare!

O förmögen at på annat sätt erkänna Eder ynnest, hoppas jag det J icke neken mig den tilfredsställelse, at med Edra vördade Namn få pryda detta mitt Academiska Arbete. Mitt ifrigaste bemödande skall syfta derhän, at icke göra mig Er bevågenhet ovärdig. Försynen göre Eder lefnad fäll, och bekröne Edra Hus med all upmärksam völmåga! Då upfylles dens önskan, som med fullkomligaste högtaktning skall framhärda at vara.

Eder,

Mine gunstige Gynnares

Ödmjukaste tjänare,

Thomas Grönlund.

§. I.

Dominium rerum (plenum) jus involvere, libere iisdem ita utendi, ut simul alios ab usu earum excludere recte queamus, inter morum Doctores in confesso est (a). Illud autem homini cuique a natura datum non esse, sed facto institutoque humano originem debere, simul recte observant (b); unde in hac ejus indaganda atque explicanda origine, diligenter versantur, sed diversa tamen eandem via atque ratione persequentes. Alii videlicet ex sola *Occupatione* illud existere putant (c); alii ex accedente *Pacto* quodam & consensu generis humani derivant (d); alii extra civitates locum non habere, atque

A

ex

(a) Vid. PUFENDORF *de Jure Nat. & Gentium* L. IV. C. IV. §. 2. BURLAMAQUI *Principes du Droit de la Nature & des Gens* T. IV. Ch. VIII. §. 1. FEDER *Lehrbuch der Prakt. Philosophie, Recht der Natur* §. 12. alique.

(b) PUFENDORF l. c. §. 4. BURLAMAQUI l. c. Ch. VII. §. &c.

(c) cfr. ex. g. BURLAMAQUI l. c. Ch. VIII. §. 4.

(d) GROTIUS *de Jure Belli ac Pacis* L. II. C. II. §. 2. n. 5. PUFENDORF l. c. §. 4. lqq. & qui ejus rationem defendere magnopere nititur FELICE ad locum BURLAMAQUI cit. not 171--172.

ex harum institutione totum pendere, existimant (e), &c. Nobis autem, cum quæ ab acutissimo LOCKIO propo-
sita fuit ratio rem explicandi (f), & certissima & maxime
perspicua videretur; eam nostro modo paucis exponere
atque vindicare, specimen aliquod academicum edituri,
constituimus, benignam L. B. veniam juvenili huic no-
stro conatui, ut par est, expetentes.

§. II.

(a) Quum natura tales nos genuerit, ut sine usu rerum
variarum (circa nos nascentium) vitam conservare ac con-
tinuare nequeamus; facile patet, eo consilio nos, ut &
res nosmet ambientes, alimento commoditatibusque va-
riis nobis præbendis aptas, esse conditas, ut his uteremur:
adeoque permissum, imo injunctum, nobis esse, ut eas-
dem in nostram conservationem usumque adhibeamus (a).

Nullum

(e) cfr. HOBBS *de Cive* C. I. §. 10. MONTESQUIEU
de l'Esprit des Loix L. XXVI. Ch. XV. GARVE *Phi-*
los. Anmerkungen und Abhandlungen zu Ciceros Büchern
von den Pflichten (Anm. zu dem III. B. über die Mo-
ral der Politik, p. 175, sq. Ed. II.)

(f) *Of Civil Government*, Ch. IV. Svecice: *Tänkar om*
verldslig Regerings rätta ursprung, gränstor och änd-
mål, Stockh. 1726. 8:o C. IV (unde, ut exemplo apud
nos magis vulgari, in sequentibus scita auctoris adfere-
mus) p. 35. sqq. cujus claram non minus quam solidam
doctrinam adoptavit etiam BARBEYRAC, atque in pri-
mis in Notis ad opus *Pufendorffianum* Gallice a se con-
versum (*Droit de la Nature & des Gens*, T. I. p. 550.
seqq. Not. 4. Ed. II. Leide 1759, 4:o) proposuit.

(a) cfr. Auctores supra laudati.

Nostum præterea hic aliud jus antiquius concepisse potest, nostro huic adversum, aut hoc excludens, nihilque impedit, quo minus recte rebus hisce fruamur: quod nisi concessum nobis existimeretur, absurdum videri debeat totum nosmet creandi consilium, frustra que homo eximiis adeo præ reliquis animantibus ornatus sit dotibus, ac frustra insigni a Deo rerum ad vitam suam alendam tuendamque aptarum copia circumdatus. -- Omnes porro homines ejusdem sumus beneficæ naturæ filii, omnes igitur ad felicitatem destinati; nemo privilegium aliquod ostentare potest certæ alicujus, multo minus potioris portionis ex naturæ opibus sibi assignatæ; omnibus divitiæ parentis æque offeruntur, unde cuicunque arripere licet quod sibi opus est, atque ex communi penu libere & æquali jure vitæ necessaria promere. Hæc est *Communio* illa rerum omnium primæva, quæ *Dominium* præcessit, & quæ primum hujus est fundamentum (b).

§. III.

Eadem porro parens nostrum omnium communis, quum æqua largaque bonitate atque benignitate omnes filios suos complecteretur; concedere nullo modo potuit, ut aliquis eorum quidquam juris haberet aliorum incommodo sibi consulendi, his dominandi, aut eos pro meritis instrumentis suæ augendæ felicitatis, ipsorum felicitate sprete vel læsa, habendi atque adhibendi (a). Hæc est

A 2

illa

(b) Cfr. auctores supra laudati, imprimis autem LOCKE
1. c. §. 2.

(a) "Vid et så allmänt lika tillstånd, hvarutinnan all magt
"och lagskipande hörer hvar och en til, utan at en ä-
"ger derat mer än den andre, är ingen ting ögonskenli-

illa *Independentia* & *Æqualitas* naturalis, quam alii tam proterve contemnunt & exagitant, alii tam inconsulte ultra justos extentam volunt limites; sed quæ recte explicata, certum ac idoneum sola præbet, ut officiorum erga alios omnium, ita exorti quoque rerum *Dominii* (alterum) fundamentum. Efficit illa, ut alteri fructum laboris mei, cujus ipse solus & verus Dominus sum, sibi vindicare, non magis liceat, quam pro meo sese ferre domino, aut me quasi servo uti. Quæcunque igitur aliquis ex communibus naturæ copiis in suum usum, sibi & necessarium & permillum, arripuit; illa ab eo auferendi sibi que vindicandi aliis minime habet potestatem. Communio namque diutius durare nequit, quam donec quis, res in usum applicaturus, illis laborem suum. (sine quo adhibito nullus

(d) "gare, än at Kreatur af et slag och värde, hvilka utan
"äuskilnad äro födda til allt samma naturens förmåner,
"samt til at betjena sig af enahanda des förmögenheter,
"måste vara hvarannan lika, och ingalunda bundna til
"någon lydna eller underdanighet til hvarannan". LOC-
KE 4. c. C. I. §. 2. ET MOSES MENDELSSOHN *Jeru-*
salem p. 45. fgg: "Die unabhængigkeit gehört zu sei-
"nen (Hominis) eigentümlichen Gütern, deren er sich
"als mittel zu seiner Glückseligkeit zu bedienen befugt
"ist, und wer ihn in dem Gebrauch derselben stöhret,
"der beleidiget ihn, und begehet eine äusserliche Unge-
"rechtigkeit. Der Mensch im Stande der Natur, ist Herr
"über das seinige, über den freyen Gebrauch seiner
"Kräfte und Fähigkeiten, über den freyen Gebrauch al-
"les dessen, so er durch dieselben hervorgebracht (d. i.
"der Früchte seines Fleisses) oder mit den Früchten sei-
"nes Fleisses auf eine unzertrennliche Weise verbunden
"hat" &c.

nullos usus rerum locum habere potest) quantumcumque,
impendit: quo facto, atque ab eo statim momentoq[ue] facti
sunt, sive in ejus *Dominium* transeunt, hoc est, ille jus
nanciscitur non modo eas in suum usum adhibendi, sed
etiam aliis ab (earundem) usu excludendi & prohibendi
(b). Si enim alteri protestas esset, quod mihi aliquos
labores, quati demumcumque, licite paravi, a me auferen-
di, suamque in usum infumendi; jus simul haberet, me
pro suo ministro, me invito, utendi, hoc est, meus es-
set Dominus, potestateque gauderet me a qualitate laque-

A 3

(b) LOCKE l. c. C. 4. §. 3. "Ehuruval jorden samt de
"ringare Kreaturen äro alla människor i gemen tilhöri-
"ga, så här likväl hvar och en människas en ägande
"rätt uti sig sjelf, hvilken ingen annan än henne alle-
"na tillkommer. Hennes kropps arbete och hennes hån-
"ders värk, kunnas vi med räk säga att de äro egente-
"ligen hennes. Hvad hon derföre tager utaf det förord-
"naturen lämnat oss, dermed har hon blandat sitt arbe-
"te, som är hennes eget, samt sålunda fogat något der-
"til, som är hennes eget, och derigenom gör hon det
"til sin egendom. När det sålunda är förordadt ifrån na-
"turens allom i gemen tillagda häfvor, så har det ige-
"nom hennes arbete vunnit en egenkap, som betager
"allmänt alla andra människor rätt dertil." Et §. 20.
"Ehuruval alla naturliga ting äro allom i gemen förlän-
"ade, såhär likväl människjan (emedan hon var sin e-
"gen Herre, samt ägare til sin person och de gernin-
"gar, eller det arbete densamma förrättade) a tilladigt
"util sig sjelf grunden til sin ägande rätt. Adde quæ
disputat §. §. 5 & 6. Cfr. verba MOSIS MENDELS-
iv SOHN nuper allata.

independentia naturali privandi. Quod quum absurdum sit; patet, laborem meum rei impensum usui meo permissæ, (quo mihi jure denegato, Communio illa naturalis evanesceret), eam ex communi penu eximere, mihi illam soli (ut unico laboris mei Domino) vindicare, atque ut labori meo debitam (a quo scilicet separari nequit, nec nisi simul cum hoc mihi adimi) ita meam facere, ut alios quoscunque ex ejus usu deinceps arcere recte queam: in quo ipso *Dominii* vis & essentia consistit. Ponamus ex. g. unum aliquem ex pluribus hominibus eodem loco habitantibus, pomum ex vicina arbore frugifera (sive majori sive minori labore adhibito) decerpisse, aut leporem in silva cepisse; illico pomum hoc aut lepus hic in ejus dominium transiit, quamvis ante hoc illius factum, ad communem penum pertinerent; nemoque postulare jam potest, ut sibi eadem, tanquam communis juris, tradat. Nam respondere, qui decerpserat aut ceperat, recte potest, licuisse utique alteri eodem modo ac sibi, ante se pomum idem aut leporem eundem acquirere; sed jam, non posse sine arrogato simul jure in alienum laborem, adeoque sine læsa Independentia & Æqualitate naturali, primo occupanti eripi: superesse alia poma, alios lepores, aliasve res cibo utiles, a nemine adhuc occupatas, quas sibi alter, simili iis impenso capiendi labore, vindicare possit (c). Ac absurdum

(c) Vid. LOCKE l. c. §. §. 9. & 10. Perspicuum est, ubi penuria est rerum ad victum necessariarum; jus primi occupantis, non minus quam cujusvis jussu possidentis, per leges necessitatis (majoris minorisve) magis minusve restringi: posse alium recte impedire, ne alius sibi solus aut præcipue, res ad victum cultumque necessarias, vindicet, ne majorem aliis molestiam creet, ut commodius ipse vi-

dum esset contendere, nemini usum rerum obviatum esse potius concedendum, quam ut alio iis potente, alius jure iis potiendi excideret. Neque queri alter de injuria potest, cum re utor quæ meum (æque utique ac suum) in usum creata concessaque fuit, quaque mihi vindicanda neutiquam impedio quo minus ille, aliam simili ratione suum in usum sibi vindicet.

§. IV.

Facile autem patet, primum atque originarium hunc rerum Dominia acquirendi modum (quem licet commode *Occupationem* nuncupare, quamvis *labori* rei occupandæ impenso veram suam vim debeat) ad fructus tantum sponte nascentes, pisces, belluas, avesque occupatas, in tanta hominum paucitate, naturæ autem dotium ubertate, initio pertinuisse. Deinde autem, aucto sensim numero hominum, victusque sponte sese illis offerentis copia inde decrescente, necesse fuit cultum etiam aliquem, atque majorem rebus necessariis vel comparandis vel augendis laborem, impendere, sicque non fructus modo, sed corpora quoque ipsa hos patientia, sibi appropriare, curare, perficere: unde limites dominiorum sensim extensi sunt. Donec terram tandem ipsam in qua nascerentur

vat, &c. Sed hæc ad generalem illam de primo dominii ortu questionem proprie non pertinent. Quod idem de illo valet, qui plus quam quo opus habeat, vel quod exiguum incorruptum servare possit, colligere & acquirere nititur. Cfr. LOCKE l. c. §. §. 7 & 22. Multæ tales circumstantiæ mature homines coegerunt, ut primum illud dominii acquirendi jus *per pacta* variè determinarent.

rensur & versarentur, occupare atque partiri necessitas
docuit. Sub quo dominiorum extendendorum opere, quin
pacta etiam varia, partim expressa partim tacita, inter ho-
mines vicinos intervenire, & primum jus ex necessa-
rio rebus impenso labore natum varie definirent, muta-
rent, extenderent, restringerent, dubitari nequit. Sic
non modo gentes agricole certos figere agris suis termi-
nos, sed pastores etiam pascuis, & venatores sylvis suis li-
mites circumponere cogebantur, intra quos alieno lobo-
ri aut occupationi natoque inde dominio, locum haud
concederent (a). Per pacta etiam translatio domini ab
uno in alterum, sive modi quos vocant *acquirendi deri-*
vativi, orti sunt, accedentibus praterea variis *Legum Civi-*
lium definitionibus atque sanctionibus.

§. V.
Eatenus igitur illorum sententia, qui vel *Pactis* vel
Civitatum institutis *Dominia* deberi contendunt, lubentes
assentimur, quatenus maximam hodiernorum Dominio-
rum partem, inaequalitatem eorum (cum scilicet alii am-
plissima latifundia tenent, alii contra ne tantum quidem
terrae quantum corpore regere possint, possident), & va-
riam habendi formam, inde pendere docent (a): primam
vero eorum originem & pactis & civitatibus esse anti-
quiorem, ac citra ullum accedentem aliorum consensum,
in statu etiam mere naturali locum habere, indubiis, ut
putamus, argumentis evictum dedimus, eoque debet ex-
ploratius haberi, quoniam certius est, ipsum *Pacti servandi*
efficiem quatenus *Perfectum*, ut vocant, sive tale ut vi
exigi

exigi recte queat, statuatur), ex jure domini sive in rem
 sive actionem per illud translati, pendere, ejus vis co-
 gens, nisi hoc præstructo, demonstrari accurate haud pos-
 sit (b). Ut taceam, quam impossibile sit ostendere, tale
 pactum, sive expressum sive tacitum (ad quod cognitio
 tamen & materiæ ejus, & compaciscentis, semper neces-
 sario requiritur), ab omnibus hominibus cum quolibet
 individuo rem aliquam occupante, unquam esse initum
 aut iniri omnino potuisse (c); sensus suus quemque do-
 cet,

B

le pacte de Créancier en délaissant les biens de la terre
 aux hommes, & de leur fournir la subsistance; mais

(b) Inde enim, quod transfero in alium ejus rei quam pa-
 cto ei tribuo plenum dominium, illa res fit sua (quam
 itaque ei postea eripere, quod pacto violando utique co-
 gnitor, non magis licet, quam res alias suas quascunque
 auferre; quod si conor, habet ille jus sua contra aggres-
 sorem injustum vel vi tuendi (h. e. inculpatam exercendi
 tutelam): inde, inquam, existit *Pactorum servandorum*
obligatio perfecta. Quomodo igitur ex hoc Pactorum
 servandorum officio Domini jus perfectum deduci pote-
 rit? Qui aliunde quam ex indicato a nobis fonte, (jure
 scilicet Domini per illa translati) Pactorum vim perfe-
 ctam derivare conantur, frustraneam suscipiunt operam;
 Atque hoc ipsum, quod in obligatione demonstranda ex
 pactis nata, obliti sunt viri eruditi quæri de origine *obli-*
gationis non cujusvis, sed *perfectæ*, (quæ *jus* det læso
 alterum ad fidem præstandam *cogendi*), in causa fuit,
 cur hanc obligationem fundamentis superstruxerint minus
 idoneis, quippe quibus nonnisi jus imperfectum inniti
 queat. Sed hanc rem plenius explicare, instituti ratio
 prohibet.

(c) Hanc difficultatem remoturus Dn. FELICE l. c. Not.
 175, observationemque refutaturus Dni BURLAMA-

set, jus in rem ex communi natura penitus occupatam, nostroque labore nobis comparatam, non ex reliquorum omnium consensu, sed ex naturali æqualitate & independantia,

QUI (une convention, un consentement de tous ceux qui ont droit de se servir d'une chose, est moralement impossible), dicit: "Il n'est pas non plus nécessaire. Car le but du Createur en destinant les biens de la terre aux hommes, a été de leur fournir la subsistance: mais les hommes devoient chercher leur nourriture dans leurs endroits de naissance pendant que ces endroits pouvoient la leur fournir". (Unde hæc obligatio demonstrabitur?) "Ainsi il auroit été absurde (num etiam injuriosum?), si dans la communauté primitive un Asiatique, par pur caprice, & pour faire usage du droit de communauté primitive, fut venu en Europe pour se nourrir (scilicet, erant omnes glebæ affixi?). & enlever les fruits que la terre produisoit pour les Européens." &c. Quam hic multa gratis ponuntur! Ideam communionis negativæ (quam cum positiva illa oppido confundit), quæ prorsus neminem ab usu rerum in medio positarum, excludit, quæque tamen nemini quodcunque jus in illas præ aliis tribuit, parum accuratam animo Auctoris infudisse, facile patet. Quod verba ejus sequentia adhuc manifestius produunt: "Une bonne partie de ces contrées dont les Européens se sont emparés (in remotis terræ partibus), étoient des terres incultes, entièrement abandonnées, & inutiles à la nourriture du peu d'habitans" (scilicet, horum numerus crescere non potuit?). "des pays conquis. On pouvoit donc regarder ces contrées, comme des biens qui étoient même hors de la communauté négative", (quam portentosum! itaque tales erant, qui-

dentia, nos arcessere; ad quod obtinendum nulla nos eorum approbatione indigere putamus, & a quo nobis vindicando recte nos prohibere, nullatenus possint; sed quo-

B 2

ratio.

bis nemini licuit uti?) "puisque elles étoient privées
 "à habitans qui pussent y avoir un droit commun." In-
 tio itaque, cum paucissimi essent homines, tota fere ter-
 ra erat *extra Communionem negativam*? Nemo non vi-
 det, Auctorem de natura hujus communionis fallas ad-
 modum fovere ideas. Quare etiam Not. 171. dicit:
 "Tant que la communauté négative subsistait, un homme
 "n'étoit pas le maître de l'emparer d'un bien qui appar-
 "tenoit aux autres tout comme à lui. Et quel droit au-
 "roit-il eu le lendemain d'en exclure celui qui venoit
 "pour y ramasser sa subsistance?" &c. Nec minor idea-
 rum confusio regnat in Not. 175, ubi dicit: "Il ne suffit
 "pas que la chose ne soit à personne pour être en droit
 "de s'en emparer légitimement: il faut encore que cette
 "même chose ne soit nécessaire à personne. (Nulli utilis
 præter illi uni? Mira lane conditio!) "Car supposons
 "l'homme dans la communauté primitive, supposition ne-
 "cessaire dans la recherche de l'origine de la propriété;
 "les biens de la terre n'étoient à personne: mais comme
 "ils étoient nécessaires à la vie du genre humain, tous
 "les autres auroient pu & du même s'opposer à l'entre-
 "prise de celui qui auroit prétendu s'en approprier une
 "partie; parce qu'on les auroit privé de cette partie de
 "nourriture que le bien approprié pouvoit leur fournir".
 Quomodo Not. 171. dixerat: "Répondre, qu'on s'en em-
 "pare parce qu'elle n'est à personne, c'est ne faire point
 "de cas de la communauté primitive, quoique négative.
 "Il est vrai, que les fonds, dans cette communauté,

ratione quacunque impediendo vel lædendo, injuriam nobis fieri, vivide sentimus. Nec difficile est repertu, multos eorum qui Pacto cuidam aut Consensui generis humani, ut necessario omnis Domini fundamento, originem ejus tribuunt, *Communione* rerum quam descripsimus *Negativam* (conditionem ejus utique necessariam) cum *Positiva* illa, quæ Dominium jam supponit, & species quædam ejus est, (illud quibusdam vindicans, reliquis inde exclusis), manifesto confundere (d).

§. VI.

Acute porro atque accurate observavit LOCKIUS (a),
tanto

"n'appartenoient à personne en particulier, mais l'usufruit appartenoit également & à ceux qu'on en veut exclure, & à celui qui s'en est emparé; dès qu'on l'approprie le fond, on en refuse l'usufruit; ce qui demande nécessairement une convention ou expresse, ou au moins tacite." Quæ quam parum accurate disputentur, ex superioribus facile intelligi, putamus.

(d) Cfr. quæ D: num FELICE disputantem nuper vidimus. Communio illa primæva, Negativa, non hoc involvit, ut cuique jus exclusivum in universam naturam competeret, sed potestas cuique concessa fuit ea occupandi, quibus sibi opus esset, quæque nondum aliis pari jure occupaverat: quæ vero ipse non occupavit, ab iis occupandis nemini licuit quemcunque alium arcere; utpote simili jure gaudentem. Nulla ergo cuiquam fit injuria, cum quis rem nondum ab alio occupatam sibi vindicat; nec ita datæ res nobis sunt, ut nemini, nisi venia aliorum impetrata, quacunque re uti liceat.

(a) L. c. §. 16 & 19.

tanto justius esse, ut labore nostro jus domini niti statuatur, quanto majorem (multoque maximam) partem pretii rebus usui nostro aptis, labor humanus addit, aut a primis occupantibus, aut ab aliis in jura eorum succedentibus, rebus perficiendis poliendisque impensus; sine quo, five quamdiu naturæ foetus in rudi suo statu manent, maxima eorum pars nihil aut parum ad vitam nostram sustentandam, tuendam, juvandam, conferre posset. — Quæ igitur omnia efficiunt, ut hanc orti propagatque Domini theoriam non minus veram, firmam atque idoneam, quam sufficientem, frugiferam atque locupletem existimemus, maximeque probemus (b). Qua adoptata, multas

B 3.

(b) Non potest igitur nobis placere, cum videmus quosdam *Kantianæ* Scholæ alumnos hanc etiam *Lockianam* doctrinam temere spernere atque reprehendere. Ad quos pertinet Dr. FICHTE, qui auctor perhibetur Libri *Beytrag zur Berichtigung der Urtheile des Publicums über die Französische Revolution*, I Th. 1793, 12o, qui recensetur in *Ephemeridibus Literariis Upsalienfis* (*Litteratur Tidning*) a. 1795, P. I. p. 30-43; ubi p. 41. sq., rejecta doctrina Lockiana, nova (si diis placet) theoria orti domini proponitur, quæ nobis quidem, si miras quasdam loquendi formulas & stilum affectatum nichilque minus quam vere Philosophicum, excipias, nihil omnino a Lockiana ratione, supra explicata, abire videtur. Ita autem ille, (verbis suis ab interprete laudato breque in Svecanæ linguam translatis): "Vi äre ursprungligen sjelfve vår egendom. Ingen är vår egendoms herre, och ingen kan blifva det. Vi bäre vårt undergjordomligt insoget gifna frihetsbref djupt i våra bröst" (quam ornate!), "Han sjelf har frigifvit oss, och sagt:

tas inanes subtilitates, tricasque inutiles, quibus hanc doctrinam nostra quoque ætate onerari videmus, sine omni vel veritatis vel soliditatis pæctura, auctoribus suis remittere licet; quorum multi nodum in scirpo quærunt, quo-

"var ifrån denna stund ingens slaf! Hvilket väfende kunde våga tilegna sig oss?" (confer cum ventosa hac verborum simplicitate Lockii disputationem, supra §. III. not. (a) & (b) allatam). "Vi äre vår egendom, säger jag, och antager derigenom något tvåfaldigt i oss, en ägare och en egendom. Det *rena Jag* i oss, förnuftet (*ratio* igitur est *substantia* agens?) "är Herre öfver vår "innlighet" (quid hoc ad hunc locum?), "öfver vår "jåls och vår kropps krafter. Det kan nyttja dem till "hvad ändamål det behagar. Omkring oss gifvas ting, "som ej äro deras egen egendom; ty de äro ej fria. "Ursprungeligen äro de ej heller våra, ty de höra ej o- "medelbart till vårt *sinliga Jag*. Vi halve rättighet, "at nyttja våra egna sinliga krafter till hvarje ändamål, "som förnuftets lag ej förbjuder. Den förbjuder ej at "bruka dessa ting, som ej äro sin egen egendom; såsom "medel för våra ändamål, ej heller at göra dem skick- "liga at blifva det. Vi halva således rättighet at använ- "da våra krafter på dessa ting. Halve vi gifvit dessa "ting formen at et medel för vårt ändamål, så kan in- "tet annat väfende nyttja dem, utan at för sig använda "verkningen af våra krafter; och i och med detsamma "sjelfva våra krafter, hvilka dock ursprungeligen äro "vår egendom; eller utan at förstöra denna form, d. ä. "uppehålla våra krafter i deras fria verksamhet; — (ty "at våra krafter omedelbara verkan är förbi, gör intet "till taken; så länge verkningen varar, varar ock vår "verksamhet (!): — men det kan intet förnuftigt väfen-

que difficiliorem, spinosiorum & horridiorum artibus habitum inducere valuerint, eo sese acutius atque eruditius eas adornasse existimant.

”de; ty Sedelagen förbjuder at flöra et fritt väsendes fria
 ”verksamhet, och hos oss svarar emot et sådant förbud
 ”en rättighet at hindra detta störande. — Vi hafva så-
 ”ledes rättighet, at utestluta hvar och en annan ifrån
 ”nyttjandet af en sak, den vi bildat genom våra egna
 ”kraften, och den vi gifvit form; och denna rättighet
 ”heter vid ting egendom. Dets grund är tingens bild-
 ”ning genom egen kraft. Til den råa materien, såsom
 ”sådan hafve vi ingen egendoms rätt, men blott en tilt-
 ”egnings rätt. Om intet annat tilegnande är möjligt, än
 ”genom formation, så är det, som är det (?), som än-
 ”nu ej är formeradt, det som är rätt, ännu ej tilegnadt
 ”och ingens egendom. Detta användes med lätthet på
 ”jord-egendom.” Judicandum lectori relinquimus æquo
 & intelligenti, utrum per has ambages, atque intrusas
 quasdam Scholæ Kantianæ formulas, res vel planius, vel
 facilius, vel solidius explicata sit, quam per expositam
 supra a nobis Lockianam doctrinam? Nonne enim reve-
 ra ad *independentiam* hominum naturalem, jusque inde-
 fluens *sui* sibi *laboris* fructus vindicandi, omnia tandem
 redeunt? Quid itaque lucri ex hujusmodi conatibus ve-
 ritas & Philosophia reportabit? Aut quam veræ laudis
 materiam præbeant?
